

GAIRĖS

EUROPOS CENTRINIO BANKO GAIRĖS (ES) 2015/280

2014 m. lapkričio 13 d.

dėl Eurosistemos gamybos ir pirkimo sistemos sukūrimo (ECB/2014/44)

EUROPOS CENTRINIO BANKO VALDANČIOJI TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 128 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutą, ypač į jo 12 straipsnio 1 dalį, 14 straipsnio 3 dalį ir 16 straipsnį,

kadangi:

- (1) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) 128 straipsnio 1 dalis ir Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto (toliau – ECBS statutas) 16 straipsnis suteikia Europos Centrinio Banko (ECB) valdančiajai tarybai išimtinę teisę duoti leidimą Sąjungoje išleisti eurų banknotus. Ši išimtinė teisė apima kompetenciją nustatyti teisinės eurų banknotų gamybos ir pirkimo sąlygas. ECB gali paskirstyti atsakomybę už eurų banknotų gamybą valstybių narių, kurių valiuta yra euro, nacionaliniams centriniams bankams (toliau – NCB) pagal NCB procentines dalis, kurias NCB turi ECB pasirašytajame kapitale atitinkamais finansiniais metais, apskaičiuotas remiantis NCB svoriais rakte, kaip nurodyta ECBS statuto 29 straipsnio 1 dalyje (toliau – kapitalo raktas). Teisinės eurų banknotų gamybos ir pirkimo sąlygos turi, viena vertus, atitikti Sutarties 127 straipsnio 1 dalyje ir ECBS statuto 2 straipsnyje nustatytą reikalavimą, kad Eurosistema veiktų pagal atviros rinkos, kurioje laisvai konkuruojama, principą, stengiantis efektyviai paskirstyti išteklius ir, kita vertus, atspindėti ypatingą eurų banknotų, kurie spausdinami, kad juos kaip saugią mokėjimo priemonę išleistų Eurosistema, pobūdį. Teisinės eurų banknotų gamybos ir pirkimo sąlygos taip pat privalo atspindėti aplinkybę, kad kai kurie NCB naudoja savo vidaus spaustuves eurų banknotams gaminti;
- (2) atsižvelgdama į šiuos principus, Valdančioji taryba 2003 m. liepos 10 d. nusprendė, kad nuo 2012 m. sausio 1 d. eurų banknotų pirkimui turėtų būti taikomas bendras Eurosistemos pirkimo konkurso būdu metodas (toliau – viena Eurosistemos pirkimo procedūra), kaip apibrėžta Gairėse ECB/2004/18⁽¹⁾. 2011 m. kovo mėnesį Valdančioji taryba nusprendė atidėti vienos Eurosistemos pirkimo procedūros pradžią iki 2014 m. sausio 1 d., jeigu ji nenustatys, kad procedūra prasideda kitą dieną ir priklausomai nuo tolesnės situacijos peržiūros⁽²⁾. 2013 m. gruodžio mėnesį Valdančioji taryba toliau nusprendė, kad viena Eurosistemos pirkimo procedūra prasidės Valdančiosios tarybos nustatytą dieną, kadangi pasikeitė numatytos vienos Eurosistemos pirkimo procedūros pradžios datos nustatymo prielaidos⁽³⁾;
- (3) atsižvelgiant į aplinkybę, kad nuo 2004 m. rinka tapo konkurencingesnė ir kad vienos Eurosistemos pirkimo procedūros naudojimas vietoje dabartinės tvarkos šiuo metu neturi apčiuopiamo privalumo, Valdančioji taryba nusprendė, kad Eurosistemos gamybos ir pirkimo sistema (toliau – EGPS) turėtų būti svarstoma kaip galima alternatyva;
- (4) siekiant užtikrinti pasiūlos tęstinumą, išsaugoti vidaus technines žinias Eurosistemoje, stiprinti konkurenciją ir mažinti išlaidas Eurosistemos lygmeniu, taip pat siekiant pasinaudoti privataus ir viešojo sektoriaus inovacijomis, EGPS turėtų sudaryti du ramsčiai: NCB, kurie savo eurų banknotus gamina naudodami vidaus spaustuves, grupė (toliau – vidaus grupės NCB), ir NCB, kurie perka savo eurų banknotus, grupė (toliau – pirkimo grupės NCB).

⁽¹⁾ 2004 m. rugsėjo 16 d. Gairės ECB/2004/18 dėl eurų banknotų pirkimo (OL L 320, 2004 10 21, p. 21).

⁽²⁾ 2011 m. kovo 18 d. Gairės ECB/2011/3, kuriomis iš dalies keičiamos Gairės ECB/2004/18 dėl eurų banknotų pirkimo (OL L 86, 2011 4 1, p. 77).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 18 d. Gairės ECB/2013/49, kuriomis iš dalies keičiamos Gairės ECB/2004/18 dėl eurų banknotų pirkimo (OL L 32, 2014 2 1, p. 36).

EGPS turėtų skatinti veiksmingą eurų banknotų gamybą Euro sistemoje. Be to, EGPS bus reikalingas tolimesnis teisinių reikalavimų, taikomų pirkimo grupės NCB, suderinimas, pavyzdžiui, dėl tinkamumo kriterijų pirkimo procese ir dėl sutarties sąlygų. EGPS taikomais reikalavimais turėtų būti siekiama užtikrinti vienodas eurų banknotų gamybos pirkimo konkursų sąlygas;

- (5) pirkimo grupės NCB išliks atsakingi už eurų banknotų, kurie jiems paskirti pagal kapitalo raktą, gamybą ir pirkimą. Kad įvykdytų savo įsipareigojimus, tokie NCB konkurso būdu pirks eurų banknotų gamybą ir vykdys pirkimo procedūras individualiai arba kartu su kitais NCB pagal taikytinas pirkimo taisykles. Siekiant užtikrinti vienodas sąlygas, pirkimo grupės NCB turėtų siekti suderinti savo pirkimo konkursų reikalavimus, vadovaujantis Sąjungos ir nacionalinės pirkimų teisės reikalavimais;
- (6) vidaus grupės NCB išliks atsakingi už eurų banknotų, kurie jiems paskirti pagal kapitalo raktą, gamybą. Atsižvelgiant į poreikį užtikrinti vienodas sąlygas visoms spaustuvėms, tokie NCB turėtų užtikrinti, kad vidaus spaustuvės nedalyvauja jokiose eurų banknotų gamybos pirkimo procedūrose, kurios organizuojamos ir vykdomos Sąjungoje, ir nepriima jokių eurų banknotų gamybos užsakymų iš trečiųjų šalių, kurios nėra vidaus grupės NCB;
- (7) pasirinkdami bendradarbiavimo formą, vidaus grupės NCB privalo laikytis taikytinos nacionalinės teisės ir Sąjungos teisės. Jeigu šiam bendradarbiavimui įsteigiamas atskiras juridinis asmuo, NCB gali tapti vidaus grupės NCB, jeigu jis bendrai kontroliuoja šį juridinį asmenį kaip numatyta šiose gairėse;
- (8) eurų banknotai yra jautrus ir technologiškai sudėtingo pobūdžio. Todėl jie turi būti gaminami visiškai saugioje, kontroliuojamoje ir konfidencialioje aplinkoje, užtikrinančioje patikimą, aukštos kokybės ir stabilų tiekimą laikui bėgant. Be to, Euro sistema turi deramai atsižvelgti į galimą eurų banknotų gamybos poveikį visuomenės sveikatai ir saugumui, ir aplinkai;
- (9) Valdancioji taryba stebės visų pagrindinių žaliavų ir gamybos veiksmų pokyčius eurų banknotų pirkimo ir gamybos procese ir prireikus imsis tinkamų priemonių siekdama užtikrinti, kad jie būtų parenkami ir (arba) perkami taip, kad užtikrintų eurų banknotų tiekimo tęstinumą ir, nepažeidžiant Sąjungos konkurencijos teisės bei Europos Komisijos įgaliojimų, užkirstų kelią bet kurio rangovo ar tiekėjo piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi rinkoje;
- (10) šių gairių nuostatos prireikus turėtų būti aiškinamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB ⁽¹⁾, o nuo 2016 m. balandžio 18 d. – pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES ⁽²⁾ normas,

PRIĖMĖ ŠIAS GAIRĖS:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Apibrėžtys

Šiose gairėse taikomos šios apibrėžtys:

1. „nesusiejimo principas“ – tai veiksmingi vidiniai susitarimai, kurie užtikrina, kad valstybinės spaustuvės ir jos valdžios institucijos sąskaitos būtų visiškai atskirtos ir kad valstybinė spaustuvė kompensuotų visos administracinės ir organizacinės paramos, kurią ji gauna iš savo valdžios institucijos, išlaidas. Siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją valstybinėms spaustuvėms dalyvaujant konkurse, būtina, kad eurų banknotų spausdinimo veikla būtų visiškai finansiškai atskirta nuo kitos jų veiklos, siekiant užtikrinti, kad nebūtų teikiama tiesioginė ar netiesioginė valstybės pagalba, kuri bet koku aspektu yra nesuderinama su Sutartimi. Šį finansinį atskyrimą kasmet tikrina ir patvirtina nepriklausomas išorinis auditas ir apie jį praneša Valdancijai tarybai;

⁽¹⁾ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004 4 30, p. 114).

⁽²⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

2. „vidaus spaustuvė“ – bet kokia spaustuvė, kuri yra a) teisine ir organizacine prasme NCB dalis arba b) atskiras juridinis asmuo, jeigu laikomasi visų šių kumuliatyvių sąlygų:
- NCB ar nacionaliniai centriniai bankai kontroliuoja atitinkamą juridinį asmenį tokiu pačiu būdu, koku jie kontroliuoja savo pačių skyrius;
 - daugiau nei 80 % kontroliuojamo juridinio asmens veiklos vykdoma įgyvendinant užduotis, kurias jam patiki kontroliuojantis NCB arba nacionaliniai centriniai bankai;
 - nėra jokio tiesioginio privataus dalyvavimo kontroliuojamame juridiniame asmenyje.
- Nustatant b punkto ii papunktyje nurodytą veiklos procentinę išraišką, atsižvelgiama į vidutinę bendrą apyvartą arba tinkamą alternatyvų su veikla susijusį rodiklį, pavyzdžiui, atitinkamo juridinio asmens patirtas išlaidas, susijusias su paslaugomis, atsargomis ir darbais trejų metų laikotarpiu prieš sudarant sutartį.
- Jeigu dėl datos, kada juridinis asmuo buvo įsteigtas arba pradėjo savo veiklą, arba dėl jo veiklos reorganizavimo nėra duomenų apie bendrą apyvartą arba alternatyvų su veikla susijusį rodiklį, pavyzdžiui, išlaidas, pastarųjų trejų metų laikotarpiu arba šie duomenys yra nebeaktualūs, pakanka įrodyti, kad veiklos rodikliai yra patikimi, pagrįdžiant tai verslo projektavimu.
- Laikoma, kad NCB kontroliuoja juridinį asmenį tokiu pačiu būdu, koku jis kontroliuoja savo paties skyrius pirmos pastraipos b punkto i papunkčio prasme, kai jis turi lemiamą įtaką kontroliuojamo juridinio asmens strateginiams tikslams ir reikšmingiems sprendimams.
- Laikoma, kad nacionaliniai centriniai bankai bendrai kontroliuoja juridinį asmenį, kai laikomasi visų šių kumuliatyvių sąlygų: a) kontroliuojamo juridinio asmens sprendimų priėmimo organai yra sudaryti iš visų dalyvaujančių NCB atstovų; atskiri atstovai gali atstovauti keliems arba visiems dalyvaujantiems NCB; b) šie NCB yra pajėgūs bendrai daryti lemiamą įtaką kontroliuojamo juridinio asmens strateginiams tikslams ir reikšmingiems sprendimams; c) kontroliuojamas juridinis asmuo neturi jokių interesų, priešingų kontroliuojančių NCB interesams;
3. „valdžios institucijos“ – tai visos valdžios institucijos, įskaitant valstybės ir regiono, vietos ar kitas teritorines valdžios institucijas ir centrinius bankus;
4. „valstybinė spaustuvė“ – tai bet kokia spaustuvė, kuriai valdžios institucijos tiesiogiai ar netiesiogiai gali daryti lemiamą įtaką turėdamos nuosavybės teisę į ją, dalyvaudamos joje finansiškai arba nustatydamos jai reguliuoti skirtas taisykles. Preziumuojama, kad valdžios institucijos daro lemiamą įtaką, kai šios institucijos tiesiogiai arba netiesiogiai spaustuvės atžvilgiu: a) turi didžiąją dalį jos įstatinio kapitalo; b) kontroliuoja jos išleistų akcijų suteikiamų balsavimo teisių daugumą arba c) gali paskirti daugiau negu pusę jos administracinių, valdymo ar priežiūros organų narių.

2 straipsnis

Taikymo sritis

- EGPS sukuria dviejų ramsčių eurų banknotų gamybos ir pirkimo modelį. Jis apima eurų banknotų gamybos pirkimą konkurso būdu, kurį vykdo pirkimo grupės NCB, ir eurų banknotų gamybą, kurią vykdo vidaus grupės NCB, naudodami vidaus spaustuves.
- NCB yra atsakingi už eurų banknotų, kurie jiems paskirti pagal kapitalo raktą, gamybą ir pirkimą.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

PIRKIMO GRUPĖS NCB

3 straipsnis

Bendrieji principai

NCB, kurie neturi savo vidaus spaustuvių, yra pirkimo grupės nariai (pirkimo grupės NCB).

4 straipsnis

Pirkimo procedūros

1. Kiekvienas pirkimo grupės NCB yra atsakingas už eurų banknotų pirkimą konkurso būdu ir vykdo pirkimo procedūras atskirai arba kartu su kitais pirkimo grupės NCB, vadovaudamasis taikytinomis pirkimo taisyklėmis ir laikydamasis šiose gairėse įtvirtintų reikalavimų.
2. Siekiant palaikyti konkurenciją eurų banknotų gamybos rinkoje, pagal bendrą taisyklę ir laikantis taikytinos nacionalinės pirkimo teisės, pirkimo grupės NCB padalina konkursus į keletą dalių ir su tuo pačiu konkurso dalyviu (dalyviais) neturėtų būti sudaromos sutartys dėl kelių dalių.
3. Pirkimo grupės NCB konkurso dokumentacijoje nurodo, kad tam, kad būtų laikoma tinkama konkurso dalyve, valstybinė spaustuvė prieš dalyvaudama konkurse privalo būti įgyvendinusi nesusiejimo principą.

5 straipsnis

Reikalavimų suderinimas

Siekiant užtikrinti vienodas sąlygas, pirkimo grupės NCB siekia suderinti savo pirkimų konkursų reikalavimus, įskaitant tinkamumo kriterijus, pagal Sąjungos ir nacionalinės viešųjų pirkimų teisės reikalavimus.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

VIDAUS GRUPĖS NCB

6 straipsnis

Bendrieji principai

1. NCB, gaminantys eurų banknotus naudodami vidaus spaustuves, yra vidaus grupės nariai (vidaus grupės NCB).
2. Vidaus grupės NCB užtikrina, kad jų vidaus spaustuvės nedalyvauja jokiose eurų banknotų gamybos pirkimo procedūrose, kurios organizuojamos ir vykdomos Sąjungoje, ir nepriima jokių eurų banknotų gamybos užsakymų iš trečiųjų šalių, kurios nėra vidaus grupės NCB.

7 straipsnis

Vidaus grupės NCB bendradarbiavimas

1. Siekiant pagerinti eurų banknotų gamybos kaštų efektyvumą, vidaus grupės NCB numato sukurti tinkamas bendradarbiavimo formas, pavyzdžiui, bendrą išsigijimą, taip pat gamybos procese dalytis ir įgyvendinti geriausią patirtį tam, kad įvykdytų savo viešąjį uždavinį gaminti banknotus pačiu geriausiu būdu.
2. Vidaus grupės NCB gali nuspręsti, ar jungtis prie tokių bendradarbiavimo formų, tačiau prisijungę jie išsipareigoja dalyvauti atitinkamose iniciatyvose ne mažiau kaip 3 metus (išskyrus atvejus, kai šiuo laikotarpiu jie tampa pirkimo grupės NCB), atsižvelgiant į tęstinumo poreikį ir šalių atliktas investicijas.

8 straipsnis

Atskiro juridinio asmens įsteigimas arba neinstitucinis horizontalus bendradarbiavimas siekiant bendrai vykdyti viešuosius uždavinius

1. Siekdami bendrai vykdyti viešuosius uždavinius, vidaus grupės NCB gali įsteigti: a) atskirą juridinį asmenį, sudarytą iš jų vidaus spaustuvių, arba b) neinstitucinį horizontalų bendradarbiavimą sudarant bendradarbiavimo susitarimą.

2. 1 dalyje paminėtoms bendradarbiavimo formoms taikomos šios sąlygos:
- a) Jeigu su juridiniu asmeniu, įsteigtu pagal 8 straipsnio 1 dalies a punktą, tiesiogiai sudaroma sutartis dėl eurų banknotų gamybos, jis privalo būti bendrai kontroliuojamas atitinkamų NCB, bendrą kontrolę suprantant kaip apibrėžta 1 straipsnio 2 punkte.
 - b) Bet koks susitarimas, sudarytas pagal 8 straipsnio 1 dalies b punktą, privalo atitikti šias kumuliatyvias sąlygas:
 - i) susitarimu sukuriamas arba įgyvendinamas bendradarbiavimas tarp vidaus grupės NCB, siekiant užtikrinti, kad viešosios paslaugos, kurias jie turi vykdyti, yra teikiamos siekiant pasiekti jų bendrus tikslus;
 - ii) įgyvendinant bendradarbiavimą vadovaujamosi tik viešuoju interesu;
 - iii) vidaus grupės NCB atviroje rinkoje vykdo mažiau nei 20 % veiklos, su kuria bendradarbiavimas yra susijęs. Nustatant aukščiau paminėtos veiklos procentinę išraišką, atitinkamai taikomos 1 straipsnio 2 punkto antra ir trečia pastraipos.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

9 straipsnis

Panaikinimas

Gairės ECB/2004/18 panaikinamos nuo 2015 m. sausio 1 d.

10 straipsnis

Įsigaliojimas ir įgyvendinimas

Šios gairės įsigalioja tą dieną, kai apie jas pranešama valstybių narių, kurių valiuta yra euro, nacionaliniams centriniais bankams. Eurosistemos centriniai bankai laikosi šių gairių nuo 2015 m. sausio 1 d.

11 straipsnis

4 straipsnio 3 dalies taikymo pereinamasis laikotarpis

Nukrypstant nuo 4 straipsnio 3 dalies, pirkimo procedūrose, pradėtose iki 2015 m. liepos 1 d., galima taikyti kitokius reikalavimus dėl draudimo būti konkurso dalyviais.

12 straipsnis

Peržiūra

Valdančioji taryba peržiūri šias gaires 2017 m. pradžioje, o po to – kas dvejus metus.

13 straipsnis

Adresatai

Šios gairės skirtos visiems Eurosistemos centriniais bankams.

Priimta Frankfurte prie Maino 2014 m. lapkričio 13 d.

ECB valdančiosios tarybos vardu

ECB pirmininkas

Mario DRAGHI